

SVEUČILIŠĆE
JOSIPA JURJA
ŠCROSSMAYERA
U OSIJEKU

FILOZOFSKI
FAKULTET

**SAMO(ANALIZA) ZA PREDDIPLOMSKI STUDIJ
MAĐARSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI**

Sadržaj:

1. Opravdanost izvođenja studijskog programa	3
2. Usklađenost studijskog programa s misijom i strateškim ciljevima Sveučilišta odnosno Filozofskog fakulteta	3
3. Prikladnost naziva studijskog programa i ishoda učenja (općih i posebnih kompetencija) koji su definirani u studijskom programu	3
4. Struktura studijskog programa	4
5. Kolegiji u studijskom programu	5
6. Izvedba studijskog programa	6
6a. Studenti	6
6b. Nastavnici	9
6c. Prostor, oprema i novčana sredstva koja su potrebna za izvođenje studijskog programa	10
6d. Suradnja s drugim ustanovama je unatoč kratkom vremenu izvođenja studija vrlo dobra i bogata	11
7. Razina usporedivosti studijskoga programa s akreditiranim srodnim studijskim programom u Hrvatskoj i u zemljama EU	14
8. Planovi za poboljšanja	14

1. Katedra za mađarski jezik i književnost počela je s radom u akademskoj godini 2007./2008. s 20 redovito upisanih studenata uz potporu Ministarstva. Od njih dvadeset, u akademskoj godini 2009./2010. dodiplomski studij završilo je svega 5 studenata. Osim njih, troje će naknadno ispuniti svoje obveze na studiju. Nakon prve godine, omjer prijave i u program primljenih studenata nije se mijenjao, ali mnogi nisu uspjeli zadovoljiti uvjete prijama na drugom predmetu dvopredmetnog studija. Ako su na primjer, odabrali engleski kao drugi predmet, zbog prevelikog broja prijavljenih, nisu imali puno šanse biti primljeni. Od samog pokretanja studija, konstantno se javlja potreba za pokretanjem jednopredmetnog mađarskog studija kako bi se i mađarski mogao slušati u jednopredmetnom programu.

Potreba društva za ovim studijem i dalje je velika. Svake godine bi se trebalo upisati 10 studenata jer se u programima visokog obrazovanja mađarske nacionalne manjine nastava na materinjem jeziku izvodi samo na Filozofskom fakultetu u Osijeku.

2. Već i prije završetka Domovinskog rata, u manjinskim znanstvenim krugovima, te drugim udrugama i institucijama za zaštitu prava manjina, postavljeno je pitanje pokretanja katedre za mađarski jezik u Osijeku koja bi bila važnim uporištem za visoko obrazovanje mađarske nacionalne manjine na materinjem jeziku.

Ostvarenje ove ideje pomoglo je i potpisivanje bilateralnog hrvatsko-mađarskog sporazuma u travnju 1995. godine koji je jamčio pravo na obrazovanje na materinjem jeziku i izgradnju mreže institucija koje bi to omogućile od vrtića do visokog školstva. Filozofski je fakultet želio i svojim doprinosom pomoći ostvarenje ovoga cilja.

3. Kod akreditacije programa izradio se takav materijal koje je uzimao u obzir one potrebe koje je su proizašle iz potrebe funkcioniranja kulturnog i znanstvenog života mađarske nacionalne manjine, a te iste potrebe podudarale su se i s preporukama strukovnih udruga. U prvoj godini pristupnici su se mogli prijaviti na sljedeće studijske parove:

- mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost
- mađarski jezik i književnost i njemački jezik i književnost
- mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost
- mađarski jezik i književnost i povijest

Nakon završenog dodiplomskog studija mađarskog jezika ili s diplomom nekog drugog visokog učilišta, student se može prijaviti u dvogodišnji diplomski studij (četiri semestra) na kojem se može birati između dva smjera:

- *Nastavničko usmjerenje* koji priprema studenta na rad u školi kao profesora mađarskog

jezika i književnosti.

- *Komunikološko usmjerenje* koji studentu pruža mogućnost usvajanja potrebnih znanja i vještina za rad na radiju, televiziji i drugim oblicima javnog informiranja, te za rad u turizmu.

Oba su studijska programa ravnopravna. Prema akreditacijskoj kvalifikaciji zvanje koje se stječe nakon ispunjenih uvjeta je *menadžer za komunikacije – hungarolog*.

4. Dana 2. svibnja 2007. godine Ministarstvo prosvjete i športa ispostavilo je Dopusnicu za pokretanje dodiplomskog studija mađarskog jezika po predmetu, klasa UP/I-602-04/7-13/00049, pod brojem 5333-07-07. Dopusnica sadrži uvjete po kojima student u razdoblju od tri godine mora steći najmanje 180 ECTS bodova za uspješno ispunjenje obveza na dodiplomskom studiju mađarskog jezika Sveučilišta J. J. Strossmayer. Nacionalno je vijeće prihvatilo studijski program dodiplomskog studija mađarskog jezika na 43. sjednici održanoj 26. travnja 2007. i odobrilo ga tako što je Sveučilište ispunilo sve potrebne uvjete te da je imalo i znanstvenu pozadinu i ljudske resurse za pokretanje ovakvog programa.

Program dodiplomskog studija mađarskog jezika koje je prihvatilo Nacionalno vijeće sadrži okolnosti iz kojih je izrasla potreba za ovim studijem u Osijeku, te se posebno bavi opravdavanjem razloga za njegovo pokretanje, odnosno daje pregled događaja koji su prethodili osnivanju studija mađarskog jezika u domovini i inozemstvu.

Studijski program sadrži detaljan opis kolegija za trogodišnji dodiplomski studij, metodološke ciljeve kolegija, vrijednost u ECTS bodovima, te daje i detaljnu bibliografiju za njihovo izvođenje. Od osnivanja studija godine 2007., studijski program ostvaruje se u obliku dvopredmetnog studija. Isprva se mađarski jezik mogao kombinirati s četiri druga programa, što je već iduće godine smanjeno na samo dva te se danas može kombinirati samo s hrvatskim i engleskim.

Dok se prve godine moglo primiti 20 studenata s potporom Ministarstva, 2009. godine samo je 10 studenata moglo studirati u tom statusu, svega 8 uz osobne potrebe i 2 strana državljana. Od godine 2008. svaki pristupnik mora uspješno položiti prijemni ispit.

Studijski program podijeljen je po semestrima i pruža uvid u opise kolegija koji su jasno odijeljeni po kriteriju obveznih i izbornih kolegija. Trogodišnji program zajedno s kolegijima stranih jezika daje opis 32 obvezna kolegija i 7 izbornih. Omjer obveznih i izbornih kolegija nešto malo premašuje 20% što, a taj je omjer iskazan u ECTS bodovima, 87 naprama 14.

Problem brojčane premoći obveznih predmeta u odnosu na izborne nastoji se riješiti prijedlozima za promjene i dopune u programu. Prema tim zahtjevima nastoji se smanjiti opterećenje studenata

teorijskim sadržajima, poput kolegija Dječja književnost i književnost za mlade i Opća estetika. Paralelno ovome, preporuka je da se program dopuni novim kolegijima, poput Jezične vježbe 1., 2., 3., 4. što također ima za cilj povećanje broja izbornih kolegija.

Za izjednačavanje omjera tjednih sati predavanja, vježba i seminara, najboljim se pokazala gore navedena metoda. Prema trenutnom stanju omjer predavanja i vježba i seminara je 31:19 što bi s gore navedenim predloženim izmjenama još više približilo ove vrijednosti, tj. smanjilo razliku.

Veliki broj kolegija sadržajno se nastavlja jedan na drugog tijekom dva uzastopna semestra. Ovaj način rada omogućuje laku i brzu provjeru napredovanja studenta te se znanje kumulativno prati. Veliki je problem na Studiju mađarskog jezika što studenti dolaze s različitim stupnjem znanja mađarskog jezika pa je vrlo teško ostvariti planirane ciljeve i stupnjeve znanja. Tomu kao primjer služi kolegij Stručno prevođenje koji se sluša već na prvoj godini studija, stoga je potrebna rotacija u poretku kolegija čime bi Stručna komunikacija i Stručno prevođenje zamijenili mjesta, te bi se tako Stručna komunikacija slušala na prvoj godini, a Stručno prevođenje na drugoj.

5. Predavači na Studiju mađarskog jezika i književnosti pregledali su opise pojedinih kolegija te ih prema mojim saznanjima dopunili i ispravili. Ovo se prije svega odnosi na metode u nastavi, načine ispitivanja i na aktualizaciju stručne literature. Opisi sadrže i ishode učenja i ciljeve kolegija koji su već prije bili dostupni. Opisi kolegija i zaključci izvedeni u njima omogućuju studentu bolje i lakše usvajanje znanja te upoznavanje s metodama rada. Tamo gdje je bilo potrebno, dodane su i stavke o uvjetima polaganja ispita i uvjetima ostvarivanja ECTS bodova (način polaganja ispita). U prilogu ove analize nalazi se i prijedlog nove akreditacije kolegija prema kojima dajemo prijedlog o novoj raspodjeli ECTS bodova kojima bi se približili zahtjevima akreditacije koju propisuje ECTS-guide.

Između naziva i sadržaja kolegija nismo naišli na veća odstupanja. Zahtjevi prema predavačima su bili samo toliki da se prema iskustvima s nastave opisi upotpune načinima polaganja ispita. Ove dopune nisu novost za naše studente jer predavači na početku svakog semestra, prilikom upoznavanja sa sadržajem kolegija, daju i detaljne upute o načini polaganja ispita te o drugim uvjetima za ostvarivanje ECTS bodova.

Temeljem pregleda opisa kolegija i njihovog dijela o načinima izvedbe ispita najveći je broj onih kolegija koji za uvjet ostvarivanja bodova imaju uspješno položen usmeni i pisani dio ispita. U prva dva semestra taj broj je 4 u prvom semestru i 4 u drugom, a u trećem i četvrtom semestru broj takvih kolegija je 5. Ovom analizom utvrđeno je da ima i takvih kolegija u kojima se provjera vrši samo pisanim putem. U zadnja dva semestra trogodišnjeg programa dalje raste broj pisanih provjera znanja na 3, a 2 su ispita isključivo u pisanom obliku. Treba spomenuti i to da su u većini oni kolegiji u kojima se kao uvjet za ostvarivanje ocjene uzima cjelokupan rad tijekom semestra, pri

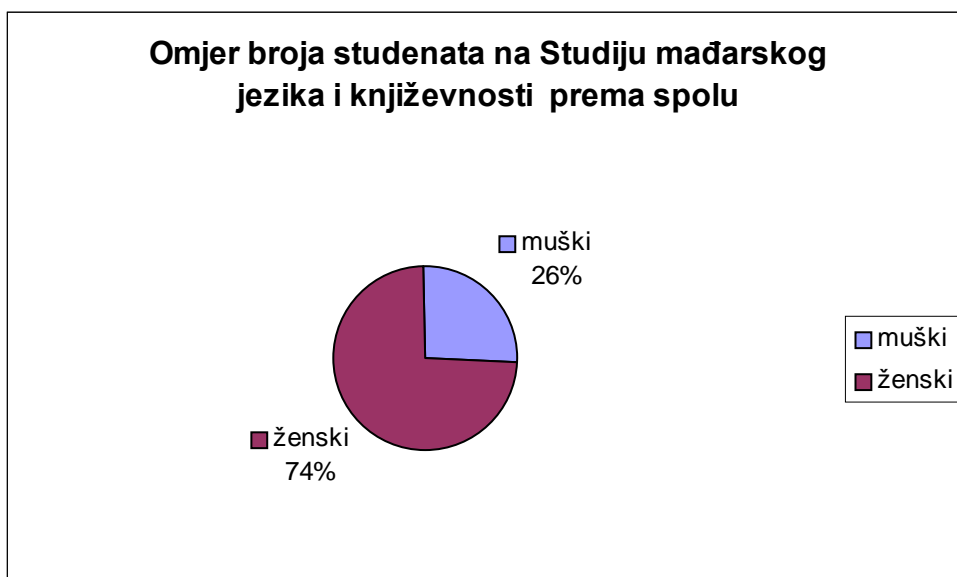
čemu se ocjena izvodi iz prosječne ocjene kolokvija koji se pišu tijekom semestra i pisanog ispita na kraju semestra (2/3 ispita je tako postavljeno; od 29 kolegija, 20 se ocjenjuje na gore naveden način). Na dodiplomskom studiju nastoji se uvesti što više kolegija koji sadrže različite oblike stručne prakse ili rada na terenu, takav je Folklor ili Zavičajne zbirke koji pružaju mogućnost drugačijim načinima rada od klasične frontalne nastave.

6. Izvedba studijskog programa

6a. Studenti:

- profil studenata:

a) *spol studenata*: od ukupnog broja redovito upisanih studenata (23) u akademskoj godini 2009./2010. u prvu je godinu upisano 3 (troje) mladića i 9 (devet) djevojaka, na drugu 5 (pet) djevojaka, a na treću 3 (tri) djevojke i 3 (tri) mladića.

b) svi studenti su domaći studenti

c) *dob*: od 23 redovito upisanih studenata, 12 ih je u dobi od 20 godina, 2 u dobi od 21, 1 u dobi od 22, 2 u dobi od 23, 2 u dobi od 27, 1 od 28, 1 od 29, 1 od 31, te 1 od 33 godine starosti.

d) Srednja koju su završili: strukovna (13) i gimnazija (25)

e) Uspješnost studiranja: *ak. godine 2007./2008.* upisano je ukupno 20 studenata u jedan od studijskih programa u kombinaciji s Mađarskim jezikom i književnošću. Od toga: 4 studenta u studijski program Mađarskog jezika i književnosti i povijesti (2 iz strukovne, 2 iz gimnazije), 4 studenta u program Mađarskog jezika i književnosti i hrvatskog jezika i

književnosti (3 iz gimnazije i 1 iz strukovne škole), 5 u program Mađarskog jezika i književnosti i engleskog jezika i književnosti (3 iz gimnazije, 2 iz strukovne), te 7 u program Mađarskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti (3 iz gimnazije i 4 iz strukovne škole). Nakon završene akademske godine uspješnost studenata prikazana je u sljedećoj tablici:

Naziv studijskog programa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Prosječna ocjena u studiju
Mađarski jezik i književnost i povijest	4	-	3	1	3,357
Mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost	4	2	-	2	3,372
Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost	5	-	-	5	4,280
Mađarski jezik i književnost i njemački jezik i književnost	7	2	3	2	3,890

Iz tablice je jasno vidljivo kako je prve godine ukupno 4 studenata ostvarilo do 1/3 ukupno ostvarivih ECTS bodova i to dvoje na studiju Mađarskog jezika i hrvatskog jezika i književnosti, te dvoje na studiju Mađarskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti. Od 1/3 do 2/3 ukupno ostvarivih ECTS bodova ostvarilo je 6 studenata, 3 na studiju Mađarskog jezika i književnosti i povijesti te dvoje na studiju Mađarskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti. Broj studenata koji je ostvario više od 2/3 ukupno ostvarivih bodova na studiju je 10, od čega 1 na studiju Mađarskog jezika i književnosti i povijesti, 2 na studiju Mađarskog jezika i književnosti i hrvatskog jezika i književnosti, 5 na studiju Mađarskog jezika i književnosti i engleskog jezika i književnosti, te 2 na studiju Mađarskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti. Prosječna ocjena na pojedinim studijskim grupama je sljedeća:

Mađarski jezik i književnost i povijest: 3,357

Mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost: 3,372

Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost: 4,280

Mađarski jezik i književnost i njemački jezik i književnost: 3,890

U ak. god. 2008./2009. u prvu studijsku godinu upisano je ukupno 6 studenata. Od toga 4 u program Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost (3 iz gimnazije i 2 iz strukovne škole), 1 u program Mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost (iz strukovne škole) te 1 u

program Mađarski jezik i književnost i povijest (gimnazija).

U gore navedenoj akademskoj godini, prvoj godini studija Mađarskog jezika ponuđene su samo dvije kombinacije s drugim predmetima i to s hrvatskim jezikom i književnošću i engleskim jezikom i književnošću. Kako pola od ukupnog broja studenata druge godine nije zadovoljilo uvjetima za prelazak u višu godinu, a ispitni rokovi su u tijeku potpuna analiza uspješnosti još se ne može izraditi.

U *ak. god. 2008./2009.* u drugu studijsku godinu upisano je ukupno 10 studenata: 1 u program Mađarski jezik i književnost i povijest, 2 u program Mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost, 5 u program Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost, te 2 u program Mađarski jezik i književnost i njemački jezik i književnost. Kako pola od ukupnog broja studenata druge godine nije zadovoljilo uvjetima za prelazak u višu godinu, a ispitni rokovi su u tijeku, potpuna analiza uspješnosti još se ne može izraditi.

U *ak. god. 2009./2010.* u prvu godinu studija upisano je 12 studenata. Kako još uvijek traju ljetni ispitni rokovi, a pred nama su i jesenski, nismo u mogućnosti dati podatke za uspješnost studiranja. Od ukupnog broja 3 je upisano u program Mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost (3 iz gimnazije), 9 je upisano u program Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost (8 iz gimnazije i 1 iz strukovne škole). *Razlozi odljeva studenata* leže prije svega u jezičnoj barijeri. Naime, jedan dio upisanih ne poznaje dovoljno mađarski jezik, dok drugi ne poznaju dovoljno hrvatski jezik, što se nakon nekog vremena odrazi i na njihov akademski uspjeh. Ispitni rokovi još traju, te će se analiza uspješnosti izrađivati tek kada se oni zaključe.

U *ak. god. 2009./2010.* u drugu godinu studija upisano je 4 studenata, svi četvero u program Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost. Kako je od 6 studenata s prve godine samo 4 ostvarilo dovoljan broj ECTS bodova za prelazak u višu godinu, a ispitni rokovi još traju, potpunu analizu njihovog uspjeha još nije moguće izraditi.

U *ak. god. 2009./2010.* u treću godinu studija upisano je 6 studenata, 1 u program Mađarski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost i 5 u program Mađarski jezik i književnost i engleski jezik i književnost. Kako 4 od ukupnog broja studenata druge godine nije zadovoljilo uvjetima za prelazak u višu godinu, a ispitni rokovi su u tijeku, potpuna analiza uspješnosti još se ne može izraditi.

Iako je broj studenata koji dolaze iz strukovnih škola na studij Mađarskog jezika i književnost značajan (prema podacima iz upisa na prvu godinu studija 25 dolazi iz gimnazije, a 13 iz strukovne škole), prema njihovom uspjehu na studiju može se utvrditi kako je imaju jednak, u nekim slučajevima i bolji uspjeh od onih studenata koji dolaze iz gimnazija.

- f) *U izvannastavnim aktivnostima* zamjetan je doprinos studenata u časopisu Hrvatistika kojeg izdaje Filozofski fakultet u Osijeku, a mnogi su uključeni u rad manjinskih i drugih nevladinih organizacija, npr. Proni, Népkör, KUD Petőfi Sándor, Crveni križ Belišće i dr.
- g) *Stipendiju* imaju dvije studentice. Studentica 1. godine Dajana Vaci ima državnu stipendiju, a studentica 3. godine Martina Strugačevac ima gradsku stipendiju grada Belišća.
- h) *Razina zadovoljstva studenata studijskim programom* ispitana je anketom provedenom unutar Katedre. Od ukupnog broja upisanih 80% studenata u potpunosti je zadovoljno studijskim programom i njegovom izvedbom. Ostatak svih upisanih kao razlog nezadovoljstva (njih 15%) navodi premalenu zastupljenost lingvističkih sadržaja, a 5% studenata smatra kako bi se trebalo ponuditi više izbornih sadržaja.

6b. Nastavnici:

a) Stalno zaposlenih nastavnika u znanstveno-nastavnom i nastavnom zvanju je 3 (troje). Jedan je u zvanju *izvanrednog profesora*, jedan *docent u izboru* i *asistentica* što nikako ne zadovoljava kvalitetno izvođenje studija, budući se ovim brojem ne pokrivaju ni osnovne znanstvene grane potrebne za izvođenje dvije razine studija, dodiplomskog i diplomskog. Prema Zakonu o visokom školstvu, asistentu se ne smiju povjeriti predavanja što dodatno otežava organiziranje nastave. Problem se nastoji riješiti angažiranjem predavača u vanjskoj suradnji što trenutno dodatno otežava teška financijska situacija u visokom školstvu, a za izvođenje ovog Studija još uvijek je nužno zapošljavati nastavnike u vanjskoj suradnji. Privremeno bi se problem mogao riješiti angažiranjem još najmanje dva asistenta za područje komunikacijskih znanosti i turizma čime bi se velikim dijelom riješila potreba diplomskog studija komunikologije. Dodatni problem predstavlja status lektora za mađarski koji je zaposlenik Katedre za zajedničke sadržaje te time nije uvijek u mogućnosti obavljati dodatne poslove i na Studiju mađarskog jezika i književnosti.

b) Broj vanjskih suradnika je 4 (četiri); Dénes Sokcsevits (Povijest Mađara, Mađarsko-hrvatske književne i kulturnopovijesne veze), Éva Fancsaly (Fonetika, Morfologija i semantika te Sintaksa), Attila Dobó (Fonetika – seminari) i Zoltán Medve (Starija mađarska književnost i Književnost

reformacije i romantizma).

c) Omjer stalno zaposlenog nastavnog osoblja i studenata prema trenutnom broju redovito upisanih je: $7 (21 : 3 = 7)$, dakle na svakog stalno zaposlenog dolazi 7 (sedam) redovito upisanih studenata.

d) *Procjena kvalitete nastavnog rada nastavnika na Studiju*: Procjena je rađena prema rezultatima ankete za nastavnike i studente. Prema ovoj anketi studenti su najviše zadovoljni *pripremljenošću profesora za kolegij* koji predaje i *korektnošću komunikacije* (ocjena izvrstan). Ocjenom vrlo dobar ocijenili su sljedeće aspekte: *obavještava studente o nastavnim ciljevima i sadržajima koje će predavati, upućuje studente u obveze koje treba obaviti za ocjenu, obavještava studente o načinu provedbe ispita i kolokvija, navodi jasne kriterije procjene rada, izlaže na jasan i razumljiv način, način izvođenja nastave je odgovarajući, daje studentima povratnu informaciju o njihovom napretku, potiče studente na aktivnost, upućuje na izvor informacija o temi, dostupan je za konzultacije, pristupačan je i susretljiv, te nadoknađuje nastavu*. S najnižom ocjenom 1.1 ocijenili su element *otkazuje nastavu bez najave*.

e) *Procjena opterećenje nastavnika na temelju odnosa znanstvenog i nastavnog rada* ispitana je anketom provedenom među stalno zaposlenima na Studiju. Prema toj anketi nastavnici su se izjasnili na sljedeći način: u prosjeku 80% vremena provode u nastavi ili pripremajući se za nastavu kao i obavljajući druge poslove vezane uz nastavni proces, npr. mentorstvo, konzultacije, ispiti i dr., a taj visoki postotak direktna je posljedica velike opterećenosti nastavnika zbog manjka suradnika na Studiju. Iz tog razloga ostaje im oko 20% vremena za znanstveni rad i ostale obveze izvan nastavnog procesa. Pojedinačno u nastavi suradnik u zvanju izvanrednog profesora opterećen je 7,25, docent u izboru 5,875, a asistentica 3,0 sati norme.

6c. Prostor, oprema i novčana sredstva koja su potrebna za izvođenje studijskog programa

Trenutno unutar iste zgrade djeluju Filozofski i Učiteljski fakultet što dovodi do situacija u kojima je ponekad nemoguće izraditi raspored kojim bi se zadovoljile potrebe vanjskih suradnika koji su stalno zaposleni u drugim ustanovama i nisu u mogućnosti dolaziti onda kada ima slobodnog prostora. Nadalje, ova gužva u predavaonicama dovodi do toga da su male studijske grupe, poput mađarskog, primorane prepustiti prostorije onima koji imaju više studenata jer u protivnom oni s velikim grupama ne bi imali mogućnost održavati nastavu. Kako bismo omogućili rad kolegama s velikim skupinama, povučemo se sa studentima u nastavničku sobu čime ometamo rad kolega koji su u svojoj prostoriji i također moraju raditi, te ih predavanje iznimno ometa. Ne treba posebno ni

isticati koliko skučenost prostora i neadekvatnost nastavničkog ureda za održavanje nastave može srušiti kvalitetu i najbolje pripreme za nastavu.

Tehnička oprema u prostorijama čest je problem. Često se mora pozvati informatički stručnjak koji je gotovo pa uvijek u mogućnosti riješiti problem, no ipak se time gubi vrijeme od sata te se narušava cjelina predavanja. Oprema bi se trebala češće pregledavati (pokretati antivirusne programe, čistiti računala od nepotrebnih podataka koje mnogi ostavljaju za sobom, a koje nastavnik pred predavanje ne može sam učiniti, brža reakcija u slučaju prijave nekog kvara na drugim pomagalicama, poput grafoskopa ili audio-vizualne opreme). Sam prostor bi se trebao češće pregledavati i voditi računa o tome da profesori imaju sva potrebna sredstva za rad (pa barem i za frontalni način rada - kredu ili flomastere za ploču). Ako se prijavi neka šteta u predavaonicama, trebalo bi odmah napraviti zapisnik i krenuti u sanaciju.

Studijski program mađarskog jezika trenutno je financijski vrlo zahtjevan. Naime, izvodi se tek tri godine, stoga je potrebno priskrbiti dovoljan broj naslova za knjižnicu koji su studentima nužni za učenje, a suradnicima za usavršavanje. Otežavajuća je okolnost što se ti naslovi moraju nabavljati u Republici Mađarskoj što zbog carinskih pristojbi dodatno povećava troškove nabave. Softveri potrebni za rad, koji će dugoročno unaprijediti rad Studija, a koji bi također dodatno opteretili proračun Fakulteta, došli su iz donacije civilne udruge PRAGMA – Znanstveno-umjetničkog kruga Mađara u Republici Hrvatskoj. Financijski zahtjevi mladog Studija trenutno se rješavaju donacijama raznih udruga ili fondacija za koje natječaje pišu sami nastavnici što je dodatno opterećenje nastavnika koje nema veze s nastavnim procesom, ali je potreba za tim poslom ogromna. Problem bi se djelomično mogao riješiti zapošljavanjem administratora koji bi barem djelomično pomogao rad nastavnicima na tom zahtjevnom poslu.

6d. Suradnja s drugim ustanovama je unatoč kratkom vremenu izvođenja studija vrlo dobra i bogata.

Najveću suradnju uspostavili smo sa **Sveučilištem u Pečuhu**, točnije s **Katedrom za hrvatski jezik i književnost** s kojom smo ove godine ostvarili financijska sredstva iz IPA-fondacije za zajednički projekt izdavanja udžbenika i podučavanja mađarskog i hrvatskog jezika kao stranog. Voditelj Katedre za hrvatski jezik u Pečuhu, dr. sc. Dénes Sokcsevits, ujedno je i jedan od vanjskih suradnika Studija. Postignut je i dogovor s navedenim Sveučilištem da će se od akademske godine 2010. / 2011. realizirati razmjena studenata, te su četiri zahtjeva upućena na razmatranje. Sveučilište u Pečuhu, točnije **Odsjek za mađarski jezik i književnost** od samog početka pruža konkretnu

pomoć u izvođenju nastave zbog manjka stručnog kadra za te poslove u republici Hrvatskoj. Od ustrojstva Studija mađarskog jezika i književnosti, s Katedre za mađarsku jezičnu povijest dolaze dva predavača u vanjskoj suradnji, Éva, Fancsaly i Attila, Dobó, a s Katedre za mađarsku književnost Zoltán, Medve.

Hrvatsko-mađarsko mješovito povjerenstvo također je velika potpora Studiju mađarskog jezika. Upravo nas je ovo Povjerenstvo mnogo puta uputilo na određene natječaje, te nas dodatno podržalo u ostvarivanje statusnih pitanja.

Suradnja je jako dobra i s mnogim mađarskim manjinskim udrugama, poput **PRAGME-Znanstveno-umjetničkog kruga Mađara u Republici Hrvatskoj** koja je iz sredstava dobivenih na raznim natjecajima u Hrvatskoj i Mađarskoj konkretno pomogla Studij mađarskog u Osijeku. Pragma je kupila veći broj naslova za potrebe Studija, te materijalno pomaže izdavanje godišnjeg zbornika radova zaposlenika i suradnika Studija pod nazivom Acta Hungarica Universitatis Essekiensis. Protekle akademske godine stigla je veća pomoć u obliku mađarskih softvera koje smo odmah stavili u uporabu.

Veliku pomoć u razvijanju svijesti o postojanju i statusu Studija mađarskog jezika i književnosti, te drugih pitanja o tehničkom ustrojstvu i opstojnosti istog, pokazala je i **Demokratska zajednica Mađara u Hrvatskoj**.

Prosvjetno-kulturni centar Mađara u Republici Hrvatskoj pokazao se iznimno dobrim suradnikom što se tiče ostvarivanja raznih projekata. Centar i Studij već šestu godinu, za redom zajedničkim snagama organizira i provodi međunarodno natjecanje u recitiranju za osnovne i srednje škole. Za potrebe tog natjecanja prevode se pjesme velikana mađarskog pjesništva na hrvatski jezik, tako što se prevode djela onog pjesnika čija se obljetnica smrti ili rođenja obilježava te godine u domovini. Ovog ljeta Prosvjetno-kulturni centar donirao je veći broj naslova iz svoje knjižnice za potrebe knjižnice Studija mađarskog jezika, a ustupio je i svoje prostorije za izvođenje gore navedenog IPA-nog projekta.

Savez mađarskih udruga u Republici Hrvatskoj još i prije ustrojavanja Studija usko surađivao sa sada zaposlenima na Studiju, kao što to čini sve do danas. Naime, Savez je izdavao i još uvijek izdaje stručnu literaturu koju pišu nastavnici na Studiju. Najnoviji zajednički projekt izdavanje je knjige Boranya izv. prof. dr. sc. Karolja Labadija u prijevodu na hrvatski jezik kako bi se rad na Studiju predstavio i široj javnosti. Velika je i suradnja s uredništvom, posebno s glavnom

urednicom, gospođom Tünde-om Šipoš-Živić, urednicom stručnog časopisa *Hagyaték*, koji je izvrsnošću prepoznat i u Mađarskoj, a za kojeg su nastavnici i suradnici dobili poziv za redovitu suradnju.

Népkör civilna je udruga mađarske nacionalne manjine s tradicijom djelovanja više od pedeset godina. Našim nastavnicima i studentima omogućili su korištenje svojih prostorija za razna kulturna događanja i promocije uz pomoć kojih će studenti dobiti priliku u praksi primijeniti znanja dobivena na kolegijima stručne komunikacije, opće estetike i komunikacijskih vježba.

Osječki arhiv svake godine prima studente na dodatnu edukaciju što je ponovno rezultat dobre suradnje nastavnika na Studiju mađarskog i vodstva Arhiva.

Mađarski arhiv u Republici Hrvatskoj pruža veliku potporu Studiju u obliku stručnog usavršavanja studenata i nastavnika, te je sudjelovao u izdavanju prvog zbornika radova pod nazivom *Acta*.

Hrvatsko-mađarski kulturni centar u Bilju zajedno sa svojim predsjednikom Zdravkom Odorčićem izišao je u susret Studiju mađarskog prilikom izdavanja književnih djela nastavnika Studija.

Proni - Centar za promicanje ljudskih prava u uskoj je suradnji s Katedrom budući je našim studentima potrebna praksa iz simultanog prijevoda. Kako je nedavno Proni proširio suradnju s udrugama u Republici Mađarskoj, naši su studenti dobili priliku vježbati prevođenje u praksi, tj. gradivo koje slušaju prve dvije godine studija, uz primjerenu novčanu naknadu.

Mjesna knjižnica u Lugu jedna je od institucija koja je donirala brojne naslove za knjižnicu na mađarskom jeziku, prije svega one koji su potrebni za proučavanje dječje književnosti na mađarskom jeziku. Ova institucija zapošljava i jednu našu studenticu Mađarskog jezika i književnosti i povijesti (Gabrijela Dobsai) kao knjižničarku.

Izuzetna je suradnja i s medijima, posebno s onima koji se u svom radu služe mađarskim jezikom.

Mađarska redakcija Radio-Osijeka redovito izvještava o radu Studija i nastavnika. Dobra je suradnja i s tjednikom *Új Magyar Képes Újság*, a isto tako dobra je i s tjednikom *Magyar Napló*,

te emisijom na mađarskom jeziku na **Slavonskoj televiziji, Drávatáj**. Nadamo se da će pokretanjem diplomskog studija komunikologije suradnja s mađarskim medijima biti još dublja i plodonosnija budući se planira osposobljavanje studenata za posao novinara upravo u navedenim institucijama javnog informiranja.

7. Studij mađarskog jezika i književnosti pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u J. J. Strossmayer u Osijeku može se usporediti sa studijem Hungarologije pri Sveučilištu u Zagrebu, te sa studijima mađarskog jezika u Pečuhu i Segedinu. Za studentske razmjene najbliži su svojim programima oni programi mađarskog jezika i književnosti koji se izvode u Republici Mađarskoj. Način raspodjele ECTS bodova vrlo je sličan onomu na našoj Katedri stoga se i preporučuje studentima da provedu barem jedan semestar na razmjeni za što se mogu prijaviti na natječaje koje raspisuje dana Sveučilišta. Filozofski fakultet u Osijeku, u skladu sa svojim pravilnicima, a na osnovu dogovora studenata s voditeljima određenih studija, ECTS bodove stečene u inozemstvu na razmjeni priznaje kao položene ispite te se broj stečenih bodova ubraja u njihov opći uspjeh. Priznavanje ECTS bodova nije moguće jedino u slučaju pohađanja ljetnih škola.

8. Izvođenje preddiplomskog studija mađarskog jezika i književnosti u Osijeku od početka svog djelovanja uvelike ovisi i o katedrama za kroatistiku i katedrama za mađarski jezik u Pečuhu s kojima je uspostavljena iznimno kvalitetna suradnja. Tijekom protekle tri godine, četiri predavača pomogla su u izvođenju nastave na našoj Katedri. Svakako treba naglasiti da unatoč zapošljavanju nastavnika u vanjskoj suradnji, satnica i druga opterećenja nastavnika konstantno raste, a u akademskoj godini 2009./2010. mogla bi prijeći kritičnu točku. Što se tiče norme tri stalna zaposlenika u statusu, za iduću akademsku godinu, kada kreće i diplomski studij, njihovo opterećenje bi daleko premašivalo i 150%. Rasterećivanje prevelike opterećenosti nastavnika može se riješiti samo na način da se prijedlozi promjena i dopuna programa što prije prihvate pa bi se tako značajno smanjila norma sati. Uz ovu temu nezaobilazna je i ona prema kojoj bi se trebalo voditi računa da se svake godine u jednakom omjeru povisuje broj suradnika na Katedri. Kao podsjetnik služi i Dopusnica koju je sam Ministar potpisao u kojoj stoji kako se po potrebi mora podizati broj suradnika na Katedri. O ovome smo u više navrata obavještavali vodstvo Fakulteta i Sveučilišta. Ogroman problem predstavljaju i imenovanja nastavnika koja su se u ovom trenutku produžila na neprihvatljivo dugo vremensko razdoblje. U jednom slučaju se imenovanje izvanrednog profesora odužilo na godinu i pol, dok se imenovanje docenta još uvijek nije dogodilo, iako je prošlo više od tri godine.

Razinu kvalitete Studija moguće je zadržati i unaprijediti tako da se vodi računa o primanju novih suradnika u zvanja, ali i tako da se u nizu nadolazećih godina uspije održati određeni broj novih studenata koji se upisuju u prvu godinu studija. Ovo je moguće samo na dva načina, tako da se:

1. izmijeni studijski program prema kojem bi Studij mađarskog jezika i književnosti postao jednopredmetni studij. Time bi se riješilo pitanje osipanja broja studenata zbog neuspjeha na drugom predmetu, ali bi se izbjegli i problemi pri prijemu studenata koji se vrši zbrajanjem bodova postignutih na oba predmeta. Dakle, *preporučujemo pokretanje jednopredmetnog studija.*

2. u obzir mora uzeti i potpuno novi studijski program kojemu bi kao temelj bilo studiranje mađarskog jezika kao stranog, odnosno program hungarologije. Kako u Zagrebu već postoji studij mađarskog jezika koji u svojim temeljima ima hungarološki pristup proučavanju mađarskog jezika, nastavnici Studija smatraju kako takav program ne bi bilo potrebno ponavljati i u Osijeku. Gore opisane promjene zahtijevaju radikalne preinake u načinu rada, poput izrade potpuno novog studijskog programa i izradu novog nastavnog plana. Imajući u vidu načine akreditacijskih postupaka, ovakav potez zahtijevao bi puno više vremena za izvedbu, a u našem slučaju vrijeme je ključan problem te si ovakve zahvate ne možemo dozvoliti.